

Täysistunto

Torstai 28.10.2021 klo 16.00—17.58

2.3. Suullinen kysymys yksityisen terveydenhoidon Kela-korvauksista (Terhi Koulumies kok)

Suullinen kysymys SKT 187/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Koulumies.

Keskustelu

16.28 **Terhi Koulumies kok:** Arvoisa puhemies! Suomalaiset pitävät terveydenhuollon Kela-korvauksia tärkeinä. Viime vuonna niitä sai kolmasosa suomalaisista. Yksityisellä lääkärillä eivät todellakaan käy vain suurituloiset. Jos hallitus poistaa Kela-korvaukset, yhä isompi osa lääkärikäynneistä jää julkisen puolen hoidettaviksi. Asiantuntijoiden mukaan siitä syntyy kaaos ja lisämenoja julkiselle sektorille. Kela-korvausten poisto osuu pahimmin niihin kaikkein sairaimpiin, joilla ei ole varaa lääkäriin omalla kustannuksella ilman Kela-korvausta.

Kokoomus haluaa päinvastoin, että kaikilla on mahdollisuus päästä nopeasti hoitoon tuloihin katsomatta. Siksi Kela-korvaus pitää säilyttää ja sitä pitäisi jopa korottaa. Se auttaisi keventämään julkisten terveystalveluiden kuormitusta ja purkamaan hoitojonoja. Kysyisinkin ministeri Sarkkiselta: miksi ette kuuntele asiantuntijoita vaan haluatte ideologisista syistä leikata Kela-korvauksen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Sarkkinen.

16.29 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Parlamentaarinen työryhmä työskentelee parhaillaan, ja sille on syytä antaa työrauha. Hallitus tekee linjauksensa parlamentaarisen työn jälkeen. [Sari Sarkomaa: Ei käsittele leikkauksia!] — Työryhmä käsittelee yksityisiä hoito- ja tutkimuskorvauksia, matkakorvauksia, lääkekorvauksia sekä Kelan lääkinnällisen kuntoutuksen korvauksia.

Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun monikanavarahoitusta pohditaan. Se on ollut myös aikaisempien sote-uudistuksien yhteydessä, koska myös tämä rahoituksen integraatio on nähty tärkeäksi osaksi tätä kokonaissote-uudistusta, eli pyritään luomaan järjestelmä, joka kannustaa tuottamaan sujuvia, tehokkaita ja ihmisiä lähellä olevia palveluita ja ehkäisemään osaoptimointia.

Mutta, arvoisa puhemies, aiemmat hallitukset, missä kokoomuskin on istunut, ovat leikanneet näitä yksityisen hoidon Kela-korvauksia. [Ben Zyskowiez: Miksi niitä pitää leikata lisää?] Ne ovat enää 10—15 prosenttia, ja kaikista pienituloisimmille ihmisille se korvaustaso on sen verran matala, että se ei välttämättä enää tue sitä korvausten käyttöä. Ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

näen, että kyllä tämä julkiseen hoitoon [Puhemies koputtaa] pääsyn parantaminen kaikista heikompiosaisille, mitä sote-uudistuksen yhteydessä tehdään, on erittäin [Puhemies koputtaa] tärkeä hanke.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Koulumies.

16.30 Terhi Koulumies kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Kiuru on perustellut Kela-korvausten poistamista sillä, että ne ovat mahdollistaneet joillekin ihmisille suoran pääsyn erikoislääkärin vastaanotolle, kun julkisen terveydenhuollon piirissä sellaista mahdollisuutta ei ole. Luulen, että kotikatsomossa on vaikea ymmärtää sellaista perustelua. Nimittäin moni käyttää yksityistä terveydenhuoltoa siksi, että julkisiin palveluihin ei pääse. Isoa osaa Kelan korvaamista lääkäripalveluista ei saa ollenkaan kuntien terveyskeskuksista, tai sinne ei saa varattua edes aikaa. Kysynkin ministeri Kiurulta: miksi haluatte romuttaa yksityistä terveydenhuoltoa Suomessa? Hallitus pidentää hoitojonoja, lisää julkisia menoja. Onko teistä oikein, että esimerkiksi eläkeläinen, joka tarvitsee silmälääkäreä, ei saisi enää Kela-korvausta? Minusta se ei olisi oikein.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.31 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajalla on jostain syystä väärä luulo siitä, kuinka nopeasti suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa tällä hetkellä toimitaan. Se, mikä on muuttunut, on se, että me olemme puuttuneet hallituksena siihen, että ihmiset eivät ole aikaisemmin päässeet hoitoon. [Ben Zyskowicz: Onneksi nyt pääsee!] Kun hallituskaudella aloitettiin, meillä noin 43 prosenttia kunnista ja kuntayhtymistä pystyi järjestämään pääsyn perustason vastaanottopalveluihin viikossa — noin 43 prosenttia. Tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollon sisältöuudistushanke on johtanut siihen, että hoitoonpääsy on parantunut niin, että noin 64 prosenttia suomalaisista alueista pystyy jo tällä hetkellä siihen, että hoitoonpääsy näinkin paljon parantuu. Niin kuin tässä kollega, ministeri Sarkkinen totesi, ei meidän ratkaisumme ole hoitoonpääsyn parantamiseksi yksin se, että me jatkamme monikanavarahoitusta pelkästään siksi, että Kela-korvaukset ajaisivat siihen, että ihmiset pääsisivät hoitoon. Kyllä a ja o on se, että me parannamme [Puhemies koputtaa] julkisen terveydenhuollon hoitoonpääsyä sataprosenttiseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

16.33 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nykyiset Kela-korvaukset ovat hyvin edullinen keino rahoittaa terveystalveta, eli käytännössä valtio kustantaa vain yhden kymmenesosan niistä kustannuksista, mitä se käynti maksaa. Se on myös mahdollisuus valita, edes pieni mahdollisuus, ja se on mahdollisuus käydä silmälääkärissä, käydä gynekologilla. Erityisesti naisille tämä on tärkeä asia. Kela-korvausten lasku nostaisi huomattavasti painetta julkiseen terveydenhuoltoon, kuten olemme aiemmin huomanneet hammashoidon Kela-korvausten alarajan yhteydessä. Paine julkisessa terveydenhuollossa on merkittävä. Kysynkin hallitukselta: aiotteko ajaa suomalaisten terveydenhuollon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

ja kuntoutuksen kaaokseen, jos Kela-korvausjärjestelmä ajetaan alas samaan aikaan kun Suomessa tehdään massiivista hallintouudistusta sote-uudistuksen muodossa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Sarkkinen.

16.34 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaus on: emme aio ajaa järjestelmää kaaokseen, vaan tavoitteena on nimenomaan parantaa suomalaisten hoitoon pääsyä ja hoidon tasa-arvoa riippumatta siitä, missä ihminen asuu tai kuinka paksu se tilipussi on.

Mutta, arvoisa puhemies, on syytä erottaa näiden korvausten rahoitusvastuu ja toisaalta järjestämisvastuu. Se, että pyritään yksinkertaistamaan rahoitusvastuuta, purkamaan monikanavaisuutta ja luomaan rahoituksen integraatiota, ei väistämättä myöskään johda siihen, että nämä eri korvauslajit tai nämä esimerkiksi kuntoutus- tai matkakorvaukset tai lääkekorvaukset millään tavalla heikkenevät käyttäjän, asiakkaan, suomalaisen ihmisen näkökulmasta. Mutta yhdenmukaisemman rahoitusjärjestelmän luominen kannustaa näitä hyvinvointialueita tuottamaan palveluita esimerkiksi lähempänä ihmisiä, katsomaan ihmisen hoitoa kokonaisuutena, antamaan palveluita mahdollisimman matalalla kynnyksellä — eikä siirtämään ihmistä ja kuluja valtion pussiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

16.35 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä teillä nyt on utopistinen ajattelu siitä, mihin tämä sosiaali- ja terveydenhuolto on menossa. Jos ajatellaan sitä, että tämä lainsäädäntöuudistus, jota nyt on tehty ja jota nyt implementoidaan, toimeenpannaan tuolla, se ei tuo yhtään ainutta hoitajaa eikä yhtään ainutta lääkäriä sinne lisää vastaanottamaan niitä potilaita. Me tarvitaan nimenomaan näitä Kela-korvauksia. Kun meillä on pitkät hoitojonot silmäsairauksissa, myöskin kurkku-, nenä-, korvasairauksissa, mielenterveyspalveluissa ja ortopediassa, niin miten te aiotte hoitaa tämän, jos ette pidä näitä Kela-korvauksia mukana tässä? Sehän on erittäin järkevää. Ja mitä tulee siihen, ministeri Sarkkinen, kun sanoitte, että viime kaudella vähennettiin näitä: meillä oli tilalle tulossa valinnanvapausmalli, jolloinka saatavuus olisi lisääntynyt. Ottakaa siitä mallia. [Vasemmalta: Onneksi ei tullut! — Jussi Saramon välihuuto]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.36 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä edustaja Risikko hyvin tiivistä loppuun, eli meilläkin on tulossa uusi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tilalle. [Sari Sarkomaa: Hallintomalli!] Nimenomaan vastuu siirtyy 22 uudelle toimijalle, ja tätä kautta saamme vaikuttavuutta tähän terveydenhuoltoon. Viime hallituskaudella ainoa ratkaisu oli valinnanvapausmalli. Nyt olemme saaneet tasapainotettua tämän tilanteen ja viimeinkin perustuslaillisen uudistuksen myös sosiaali- ja terveydenhuollossa läpi, ja alueilla toimeenpano käy jo rivakasti eteenpäin, ja olen iloinen, että kun olemme kiertäneet nyt kenttää näillä aluekierroksilla, niin siellä otetaan tämä työ vakavasti. Niin kuin tässä jo totesin, me emme tule ajamaan tätä siihen, että me olisimme ainoastaan sen vankeina, onko ihmisillä mahdollista omalla rahalla päästä hoitoon. Kyllä meidän lähtökohtanamme pitää olla se, että me tarkastelemme sitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

miten me voimme kokonaisvaltaisesti tukea ihmisen mahdollista pääsyä ensinnäkin hoitoon ja sitä, että hän tulee myös hoidetuksi. Ja tässä kokonaisuudessa on olennaista, että kaikki osallistuvat tässä samassa kokonaisuudessa [Puhemies koputtaa] päämäärän toteuttamiseen. Ei niin, että jokainen perkaa [Puhemies koputtaa] vain yhden pienen osan siitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Häkkänen.

16.37 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä Kela-korvausten poistossa ei ole mitään järkeä. [Jussi Saramo: Miksi te poistitte sen? — Naurua] Tässä ei ole mitään järkeä juuri sen takia, että olette tekemässä sote-uudistusta, jossa rahaa palaa enemmän hallintoon kuin varsinaisiin palveluihin. Sen takia teillä ei ole mitään mekanismeja, jolla ihmisten hoitontäytyminen paranisi, ja nyt, jos Kela-korvauksia, joita käyttää kaksi miljoonaa suomalaista, lähdetään rokottamaan alaspäin, niin heidän palvelunsa heikkenevät — hoitontäytyminen heikkenee, hoitojono pitenee, ja kuten SAK ja työnantajajärjestöt yhteisessä tiedotteessa sanoivat: eriarvoisuus kasvaa, hoito heikkenee, palvelun saatavuus heikkenee.

Nyt tässä on aika laaja rintama palkansaajajärjestöjä, SAK:ta, monia muita — EK:ta, oppositiopuolueita. Ettekö te nyt usko tätä viestiä? Kysykää vaikka kansalaisilta tästä. Minkä takia te järeäpäisesti ajatte tällaista linjaa, joka heikentää käytännössä tavallisten suomalaisten [Puhemies koputtaa] palkansaajien asemaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Sarkkinen.

16.38 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten todettua, parlamentaarinen ryhmä työskentelee, ja sen jälkeen hallitus tekee linjaukset.

Mutta, arvoisa puhemies, nykyisellään nämä yksityisen hoidon korvaukset ovat 10—15 prosenttia siitä lääkärilaskun kokonaissummasta, ja se kokonaissumma lääkärilaskussa, kun käy yksityisellä, voi olla aika iso, joten sen ymmärtää, että pienituloisille ihmisille se esimerkiksi kymmenen euron korvaus siinä isossa loppulaskussa ei välttämättä vielä mahdollista sitä yksityiselle sektorille menemistä, joten olennaista hoidon tasa-arvon ja pienituloisten suomalaisten hoitontäytyksen kannalta on kyllä nähdäkseni näiden julkisten palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden ja hoitontäytyksen nopeuttaminen, mihin hallitus pyrkii sote-uudistuksella ja hoitotakuu-uudistuksella, kuten ministeri Kiuru on kertonut.

Arvoisa puhemies! Aikaisemmin, kun kokoomuksen ollessa hallituksessa näitä korvauksia on leikattu, se asiakassiirtymä ei ole itse asiassa siinä yhteydessä ollut mitenkään merkittävä — parin prosentin luokkaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

16.39 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Hallituksen olisi syytä alkaa hieman kunnioittamaan työssäkäyviä ihmisiä ja heidän veronmaksuaan. Työssäkäyvien ihmisten maksamilla veroilla tämä hyvinvointivaltio ylläpidetään. Se on aika suuri osa, joka kuluu myös siihen julkiseen terveydenhuoltoon. Kun työssäkäyvä ihminen käy yksityisellä puolella, hänhän siinä tekee palveluksen julkiselle taloudelle, hänhän tukee si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

tä, ja tähän pitäisi kannustaa, eikä niin, että yritetään oikein saada työssäkäyvät kuormittamaan julkista terveydenhuoltoa entisestään.

Kun näihin julkisiin palveluihin ei nykyisin pääse siitä huolimatta, että ministeri Kiuru aina täällä niin vakuuttelee, vaan niihin on liian pitkät jonot, niin ihmisethän ovat alkaneet jo ottaa terveysvakuutuksia. Haluatteko, että Suomessa mennään tällaiseen vakuutusjärjestelmämalliin? Eikö, hyvä hallitus, näiden työssäkäyvien ihmisten veroille voisi antaa vähän vastinetta ja säilyttää myös ne yksityisen puolen Kela-korvaukset?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Sarkkinen.

16.41 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun viittasitte työssäkäyviin ihmisiin, niin ensinnäkin työterveyshuollon asemaan ei olla tekemässä tässä yhteydessä mitään muutoksia.

Arvoisa puhemies! Haluaisin myös todeta, että parlamentaarinen työryhmä käsittelee näiden hoito- ja tutkimuskorvausten lisäksi matkakorvauksia, kuntoutusta ja lääkekorvauksia, ja siellä on pöydällä erittäin isoja palikoita, jotka liittyvät tähän rahoitusjärjestelmän monikanavaisuuteen ja pyrkimykseen rahoituksen integraation parantamiseen, mikä oli myös edellisen hallituskauden sote-uudistuksen keskeinen tavoite. Sillä pyritään kannustamaan kokonaisvaltaiseen, kustannustehokkaaseen ja asiakaslähtöiseen ja oikea-aikaiseen palvelutuotantoon. Edelleen haluan todeta sen, että myös rahoitusvastuun siirtäminen ei välttämättä tarkoita järjestämisvastuun siirtämistä, vaan näitä voidaan myös käsitellä erikseen tässä parlamentaarisessa työssä ja hallituksen päätöksenteossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juvonen.

16.42 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset maksavat vatsansa kipeiksi veroja siinä toivossa, että julkinen sektori voi tarjota heille palveluja silloin kun sen aika on.

Vuonna 2019 eniten Kela-korvauksia käytettiin lääkärinpalkkioihin, hammashoitoon, tutkimukseen ja hoitoon, eli juuri sinne, minne veronsa maksavat suomalaiset eivät pääse. Yksityissektori hoitaa suomalaisten hampaat, ottaa magneettikuvat, tekee tähystyksiä ja jopa kaihileikkaukset. Suomalaiset eivät pääse lääkäriin.

Erityisesti tämä koskettaa ikäihmisiä, joille sillä hetkellä, kun sairastuu, lääkäriin pääsy on erittäin tärkeää. Ikäihminen pitäisi vastaanottaa lääkäriin, kuten hän olisi pyrkimässä päivystykseen. Nopea hoitopääsy, jotta hän kuntoutuu.

Te olette täällä kertoneet, että julkisen sektorin lääkäriin pääsyä tulee nopeuttaa. Miten te ratkaisette sen yhtälön, että ihminen voi hakeutua sinne julkiselle sektorille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.43 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me ajattelemme keskimääräistä eläkeläisen tuloa, pitää kyllä sanoa, että aika harvalla eläkeläisellä, edustaja Juvonen, on varaa käydä yksityisessä terveydenhuollossa näitä palveluita tuossa repertuaarissa käyttämässä [Arja Juvonen: Se on se viimeinen toivo!] juuri siksi, koska, kuten vastuuministeri Sarkkinen totesi, ilman sarvia ja hampaita, tämä korvaus on tänä päivänä niin pieni suhteessa siihen kokonaissummaan, että harvalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

pienituloisella ihmisellä on varaa siihen. Siksi me olemme hallitusohjelmassa linjanneet, että sosiaali- ja terveydenhuollossa se, minkä pitää muuttua, on hoitoonpääsy. Ja niin kuin totesin, kaksi kolmasosaa maamme terveydenhuollon järjestäjistä pystyy jo tämän hallituskauden aikana parantamaan juoksuaan niin, että kaksi kolmasosaa nyt jo mahdollistaa sen, että seitsemässä päivässä päästään hoitoon. Loput eivät vielä. Ja jotta me voimme varmistaa sen, että näin tulee tapahtumaan koko maassa, olemme valmiita säätämään myös lainsäädännöllisen ajurin lakiin, [Puhemies koputtaa] jotta tämä sataprosenttisesti tapahtuu. Tulemme tämän esityksen laittamaan kahden viikon kuluttua lausuntokierrokselle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

16.44 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käydäänpä nämä olennaiset luvut vielä näistä Kela-korvauksista läpi: Kelan tilastojen mukaan keskimääräinen yksityislääkärikäynnin hinta, josta korvattiin, oli 110 euroa. Sen päälle tulee vielä toimistomaksu, ja siitä saatava korvaus oli 16 euroa. Hammashuollon keskimääräinen käyntihinta oli 160 euroa, korvaus 20 euroa.

Edellinen hallitus leikkasi 124 miljoonan hammashuollon korvaukset tasolle 48 miljoonaa, ja nykyinen hallitus ei ole koskenut niihin millään tavalla. On täysin rationaalista, että tätä 143:a miljoonaa, joka yhteensä on näissä Kela-korvauksissa, ei lopeteta vaan se siirretään hyvinvointialueille, [Sari Sarkomaa: Eihän sitä ole vielä päätetty!] missä sillä voidaan tuottaa laskennallisesti noin 3 miljoonaa yleislääkärikäyntiä terveyskeskuskäynnin hinnalla ja saadaan melkoinen tasa-arvon lisäys meidän terveydenhuoltojärjestelmään. Pitävätkö nämä laskelmat paikkansa, asianomainen ministeri?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Sarkkinen.

16.45 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En uskalla lähteä asiantuntevan edustajan laskelmia ja lukuja kyseenalaistamaan. [Petteri Orpo: Kannattaa!]

Arvoisa puhemies! Kyllä se on juuri näin, että ne korvaukset ovat menneet niin pieniksi, että ne eivät enää monille pienituloisille ihmisille käytännössä mahdollista yksityisen hoitoon pääsyä. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Kyllä meidän tehtävämme tässä salissa on varmistaa, että kaikki suomalaiset saavat hoitoa ja pääsevät lääkäriin ja tarpeellisiin tutkimuksiin silloin kun tarve on, ja sitä varten meidän on pystyttävä parantamaan meidän julkisia sosiaali- ja terveyspalveluita, ja siihen sote-uudistus pyrkii. Siihen pyrkii hoitotakuu-uudistus, ja siihen pyrkii osaltaan myös monikanavarahoituksen purkamistyö.

Kysymyksen käsittely päättyi.